

Svetovni dan priložnosti

Svetovni dan voda slavimo 22. marca, takrat se zavedamo, da je voda zelo pomembna in omejena dobrina. Mesec dni pozneje, 22. aprila, pa slavimo svetovni dan Zemlje, ki je namenjen ozaveščanju o stanju okolja. Potem so tu še mnogi drugi svetovni dnevi vezani na prostorske in okoljske teme. Vsi ti dnevi so bolj kot praznovanju namenjeni ozaveščanju javnosti in preizpraševanju delovanja stroke. Glede na stanje okolja postajajo tudi vse bolj pomembna priložnost, da se zavemo hvaležnosti za dobrine in pravice ter naše odgovornosti, da jih ohranimo za zanamce.

Lagodno praznovanje in brezskrbno uživanje sta mimo. Naravne dobrine, njihova kakovost in splošne pravice do njihovega uživanja se krčijo. Spremembe v ustaljenih praksah in pravnih ureditvah nas z majhnimi koraki nazadovanja odnašajo stran od danih in sprejetih privilegijev. Vse te stvari niso samoumevne, do njih smo prišli z roko v roki z napredkom civilizacije in kulture.

Pravica do pitne vode in dejstvo, da so vodni viri javno dobro, sta v Sloveniji zapisana v ustavi. Ni treba poznati predpisov glede pravice do vode v drugih državah, da se lahko zavemo – in se moramo zavedati –, da smo med srečnejšimi narodi, ker nam obilje, kakovost in dostopnost do vode štiti tudi pravna ureditev. Kot z vsemi drugimi pravicami, ki so enkrat dosežene in celo zapisane v zakonih, se tudi s to dogaja, da se nam zdi tako samoumevna, da se zanjo ni več treba truditi. Ideje o spremembah zakonodaje, ki dajejo več pravic lastnikom zemljišč in investitorjem pred splošno pravico vseh ljudi do te dobrine, so zato prelomnica.

Priložnost za razmislek in ukrepanje. Da ne bomo rekli, se spomnite, ko smo vse to imeli in zdaj smo za vedno izgubili. Nepovratno. Le zakaj? Ker potem bo treba spet vso pot od začetka. Izgubljene pravice povedo o naši družbi več kot pravice, ki jih (še) imamo.

Damjana Gantar,
glavna urednica